

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Međunarodni
krivični sud za
bivšu Jugoslaviju

Press Release . Communiqué de presse . Saopštenje za javnost

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

TRIAL CHAMBERS

CHAMBRES DE 1ere INSTANCE

PRETRESNA VIJEĆA

Hag, 22. februara 2001.

JL/P.I.S./566-t

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA II U PREDMETU KUNARAC, KOVAČ I VUKOVIĆ

- Prva osuđujuća presuda za silovanje kao zločin protiv čovječnosti na MKSJ-u
- Pretresno vijeće II je našlo “*da su pripadnici oružanih snaga bosanskih Srba silovanje koristili kao instrument terora*”
  - Prve osuđujuće presude za porobljavanje kao zločin protiv čovječnosti
- Pretresno vijeće takođe navodi da “*oportunisti koji se ne obaziru na zakon ne trebaju očekivati milost, bez obzira na to koliko su po položaju nisko u komandnom lancu*”

U nastavku ćete naći kompletan tekst sažetka zaključaka Pretresnog vijeća II, koji je pročitala predsjedavajući sudija Florence Mumba prilikom izricanja presude

Pretresno vijeće danas izriče svoju presudu u predmetu protiv optuženih. Potpuni tekst presude podijeliće se stranama. Ja ću pročitati samo njen sažetak i dispozitiv.

Trojicu optuženih, po nacionalnosti Srbe, tužilaštvo je optužilo za kršenje zakona i običaja ratovanja, te za zločine protiv čovječnosti – silovanje, mučenje, porobljavanje i povrede ličnog dostojanstva.

Optuženi su učestvovali u srpskoj kampanji na širem području opštine Foča od početka 1992. do otprilike sredine 1993. godine. Kampanja je predstavljala dio oružanog sukoba između srpskih i muslimanskih snaga u širem regionu Foče koji je postojao tokom cijelog vremena na koje se odnosi optužnica protiv optuženih.

Jedna od *svrha* te kampanje bila je, između ostalog, da se područje Foče očisti od Muslimana. U tome je kampanja bila uspješna. Očišćeno je čak i ime grada.

Foča je preimenovana u Srbinje i sada se nalazi na teritoriji Republike Srpske. U Srbinju danas jedva da ima Muslimana.

Jedna od *meta* te kampanje, osim muslimanskih oružanih snaga, bili su civili Muslimani. U ovom predmetu to su osobito bile muslimanske žene.

Metoda koja je pritom primijenjena sastojala se uglavnom od progona putem terora.

Na *opštoj* razini teror se odražavao u silovitom uništavanju muslimanskih vjerskih simbola. Sve džamije u Foči dignute su u zrak, a njihovi ostaci srušeni sa zemljom.

Civili Muslimani, muškarci i žene, pohvatani su u selima u okolini Foče, pa čak i u selima u susjednim opštinama Kalinovik i Gacko. Muškarci su razdvojeni od žena i djece.

Muškarci su često morali trpjeti duga razdoblja zatočeništva u zatvoru KP Dom u Foči. Bilo je to zatočeništvo bez ikakvog opravdanja. Neki su muškarci teško zlostavljani prilikom hapšenja. Neki su ubijeni na licu mjesta, često pred svojom porodicom ili tako blizu da su ovi mogli sve čuti.

Žene i djeca iz fočanske regije odvođeni su na sabirna mjesta kao što je Buk Bijela, naselje južno od Foče. Odatle su autobusima prebacivani u srednjoškolski centar u Foči, gdje su zatočeni. Neki su kasnije odvedeni na druga mjesta u Foči ili u okolini, kao što je sportska dvorana «Partizan», nadomak policijske stanice, ili u privatne kuće u Miljevini i Trnovačama. Tamo bi našli žene i djevojke iz drugih dviju opština.

Na gorepomenutim mjestima teror je poprimio drugu, veoma *ličnu*, dimenziju.

Adresa na Internetu: <http://www.un.org/icty>

Public Information Services/Press Unit/Služba za informiranje javnosti

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-416-5356; 416-5343 Fax: +31-70-416-5355

O suđenju protiv ove trojice optuženih ponekad se govori kao o «slučaju logora za silovanje», odnosno kao o primjeru za to kako se sistematsko silovanje žena druge nacionalnosti koristilo kao «sredstvo za ratovanje».

Reći da se sistematsko silovanje koristilo kao «sredstvo za ratovanje» donekle može dovesti u zabludu. Moglo bi se pomisliti da je postojao neki zajednički pristup ili da je oružanim snagama bosanskih Srba naredeno da u okviru svojih borbenih aktivnosti u širem smislu riječi siluju muslimanske žene. Pretresnom vijeću nisu predloženi dovoljni dokazi da bi se došlo do takvog nalaza.

Ono što dokazi pokazuju jeste da su pripadnici oružanih snaga bosanskih Srba silovanje koristili kao instrument terora. Taj im je instrument stajao na raspolaganju da ga primijene kada i protiv koga su htjeli.

Ono što dokazi pokazuju jeste da su srpske snage mogle uspostaviti i voditi zatočenički centar za mnoštvo muslimanskih žena, kao što je to bila sportska dvorana «Partizan» nadomak zgrade opštinske policije u Foči, odakle su žene i mlade djevojke redovito odvođene na druge lokacije radi silovanja.

Ono što dokazi pokazuju jeste da se vlasti koje su trebale štiti žrtve, kao što je lokalna policija nad kojom su kontrolu preuzeli Srbi, nisu obazirale na njihove patnje. Umjesto toga, vlasti su pomagale u stražarenju nad ženama te su se čak uključivale u njihovo maltretiranje kada bi im se žene obratile za pomoć protiv svojih ugnjetavača.

Ono što dokazi pokazuju jesu muslimanske žene i djevojke, majke i kćeri zajedno, lišene i posljednjih ostataka ljudskog dostojanstva, žene i djevojke prema kojima se postupalo kao prema svojini, kao da su stvari kojima slobodno raspoložu srpske okupacijske snage - odnosno konkretnije - koje skaču na svaki mig trojice optuženih.

Ono što sveukupni dokazi nedvojbeno pokazuju jeste što sve ličnost sklona kriminalu može, u ratnim vremenima, učiniti bespomoćnom civilnom stanovništvu:

- Postupci trojice optuženih bili su dio sistematskog napada na civile Muslimane. Neka od njihovih djela mogla bi se u mirnodopska vremena bez sumnje opisati kao organizirani kriminal.
- Znali su za postojanje vojnog sukoba u fočanskoj regiji jer su u njemu sudjelovali kao vojnici u različitim jedinicama.
- Znali su da je jedna od glavnih namjera te kampanje bila protjerivanje Muslimana sa tog područja.
- Znali su da je jedan od načina da se to postigne takva vrsta terora nad muslimanskim civilnim stanovništvom koja bi tom stanovništvu zauvijek onemogućila povratak.
- Znali su isto tako za opšti obrazac zločina, a osobito za zatočenje žena i djevojaka na raznim lokacijama na kojima će biti silovane. Postupci sve trojice optuženih, onako kako će kasnije biti opisani, pokazuju van svake sumnje da su oni znali za zatočeničke centre i za sistematsko prebacivanje žena i djevojaka na lokacije na kojima će ih zlostavljati muškarci Srbi.
- Trojica optuženih nisu samo slijedili naredenja, ako su takva naredenja *uopšte postojala*, da siluju muslimanske žene. Dokazi upućuju na njihovu slobodnu volju. Među zatočenim ženama i djevojkama, bila je i jedna djevojčica kojoj je tada bilo samo 12 godina. O njoj se više nije ništa čulo od trenutka kada ju je jedan od optuženih prodao. Žene i djevojke su bile posuđivane ili «iznajmljivane» drugim vojnicima isključivo u svrhu uništavanja i zlostavljanja. Neke od žena i djevojaka držane su u ropstvu mjesecima.

Trojica optuženih nisu obični vojnici čiji je moral bio poljuljan uslijed ratnih nevolja. To su ljudi koji u prošlosti nisu bili kriminalci koliko je poznato ovom Pretresnom vijeću. Međutim, pogodovala im je mračna atmosfera dehumanizacije onih koji su smatrani neprijateljima, u situaciji u kojoj se nije niti postavljalo pitanje koje postavlja Eleanor Roosevelt,

“Gdje, na koncu, počinju univerzalna ljudska prava? Na malim mjestima, blizu doma...”

Trojica optuženih sigurno ne ulaze u kategoriju političkih ili vojnih pokretača koji stoje iza sukoba i strahota. Međutim, Pretresno vijeće želi jasno naglasiti da, iako je u predmetima pred ovim Sudom općenito poželjno da se gone i sude oni na višim nivoima vlasti, ovo Pretresno vijeće ne prihvata da zbog nižeg ranga ili podređenog položaja neko treba biti pošten krivičnog gonjenja.

Politički vođe i ratni generali ostaju bez svoje moći ako obični ljudi u ratu odbiju vršiti krivična djela. Oportunisti koji se ne obaziru na zakon ne trebaju očekivati milost, bez obzira na to koliko su po položaju nisko u komandnom lancu.

Dapače, ovom prilikom treba reći da ni u mirnodopsko ni u ratno vrijeme časni ljudi ne zlostavljaju žene.

Pretno vijeće sada će izreći svoju presudu svakom od optuženih.

MOLIM OPTUŽENOG DRAGOLJUBA KUNARCA DA USTANE:

Dragoljube Kunarac, u **tačkama optužnice od 1 do 4** optuženi ste za silovanje i mučenje, i kao kršenje zakona i običaja ratovanja i kao zločin protiv čovječnosti.

Pretno vijeće ne prihvata vašu odbranu alibijem ni za jednu od tih optužbi, što vrijedi i za sve druge tačke za koje vas tereti optužnica.

U odnosu na optužbu da ste svjedokinju 87 odveli u kuću u Ulici Osmana Đikića 16, barem u dva navrata u periodu od 13. jula do 1. avgusta 1992., gdje su je, prema navodima, silovali drugi vojnici, Pretno vijeće zaključuje da ti navodi nisu utvrđeni van razumne sumnje.

U odnosu na optužbu da ste 16. jula 1992. ili približno tog datuma odveli svjedokinju 75 i D.B. u Ulicu Osmana Đikića 16, gdje ih je silovalo nekoliko vojnika, i gdje ste vi lično silovali D.B. te pomogli i podržali grupno silovanje svjedokinje 75 od strane nekoliko vojnika, Pretno vijeće nalazi da su te optužbe dokazane van razumne sumnje.

U odnosu na optužbu da ste 2. avgusta 1992. odveli svjedokinje 87, 75, 50 i D.B. u Ulicu Osmana Đikića 16 i da ste vi, Dragoljube Kunarac, lično silovali svjedokinju 87, te pomogli i podržali silovanje svjedokinje 87, 75 i 50 koje su izvršili drugi vojnici, Pretno vijeće nalazi da su te optužbe dokazane van razumne sumnje.

U odnosu na optužbu da ste, barem u dva navrata, između 13. jula i 2. avgusta 1992., izveli svjedokinju 95 iz sportske dvorane "Partizan" i odveli je u Ulicu Osmana Đikića 16, gdje ste je, prema navodima, prvi put silovali vi i još tri vojnika, dok su je drugi put silovali tri vojnika a vi niste - Pretno vijeće smatra da je dokazano van razumne sumnje da ste vi lično silovali svjedokinju 95 u jednom incidentu, ali da nije utvrđeno da su svjedokinju 95 silovali i drugi vojnici u dva gorepomenuta incidenta.

Prema testu koje je Pretno vijeće izložilo u presudi u vezi sa kumulativnim osuđujućim presudama za isto postupanje, naime da su takve presude dopustive samo ako svako od djela za koje se tereti sadrži barem jedan različit element koji nije sadržan u drugom djelu - vaše je postupanje kažnjivo i kao silovanje i kao mučenje, dakle i po članu 3 Statuta, kao kršenje zakona i običaja ratovanja, i po članu 5 Statuta, kao zločin protiv čovječnosti. To pravno načelo primijenjeno je u optužnicama protiv sve trojice optuženih.

Pretno vijeće vas stoga proglašava KRIVIM

- **po tački 1 optužnice, za mučenje kao zločin protiv čovječnosti,**
- **po tački 2 za silovanje kao zločin protiv čovječnosti,**
- **po tački 3 za mučenje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, te**
- **po tački 4 za silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja.**

U **tačkama optužnice od 5 do 8** optuženi ste za mučenje i silovanje, i kao kršenje zakona i običaja ratovanja i kao zločin protiv čovječnosti.

S obzirom na predložene dokaze, Pretno vijeće zaključuje da te optužbe nisu dokazane van razumne sumnje.

Pretno vijeće stoga proglašava da NISTE KRIVI po tačkama optužnice 5, 6, 7 i 8.

U **tačkama optužnice 9 i 10** optuženi ste za silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja te kao zločin protiv čovječnosti.

U odnosu na optužbu da ste u toku septembra ili oktobra 1992. otišli u "Karamanovu kuću" u Miljevini, gdje ste svjedokinju 87 odveli na gornji sprat i silovali, Pretno vijeće smatra da su te optužbe dokazane van razumne sumnje.

Pretno vijeće vas stoga proglašava KRIVIM

- po tački optužnice 9 za silovanje kao zločin protiv čovječnosti, a
- po tački optužnice 10 kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

U tačkama optužnice 11 i 12 optuženi ste za mučenje i silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Pretno vijeće nalazi da su te optužbe u potpunosti utvrđene.

Jedno veče sredinom jula 1992., vi i još dva vojnika izveli ste svjedokinju 183 iz njene kuće i odveli je na obalu rijeke Čehotine u Foči, gdje ste je sva trojica silovali. Vi ste lično silovali svjedokinju 183 i pomogli i podržali silovanje koje su počinila ostala dvojica vojnika time što ste ih podsticali dok su je oni silovali. Osim toga, izrugivali ste se žrtvi, govoreći drugim vojnicima da pričekaju svoj red dok ste je sami silovali, smijući se dok su je silovali drugi vojnici, a na kraju ste joj rekli da će radati srpsku djecu kojoj neće znati oca.

Pretno vijeće vas, prema tome, proglašava KRIVIM

- po tački 11 optužnice za mučenje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, te
- po tački 12 za silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja

U tačkama optužnice od 18 do 21 optuženi ste za porobljavanje i povrede ličnog dostojanstva kao zločine protiv čovječnosti, a za silovanje i kao kršenje zakona i običaja ratovanja i kao zločin protiv čovječnosti.

Pretno vijeće nalazi, na osnovu predloženih dokaza, da su činjenice u osnovi tih optužbi djelomično utvrđene van razumne sumnje.

Pretno vijeće drži da ste vi, Dragoljube Kunarac, 2. avgusta 1992. lično silovali svjedokinju 191 u kući u Trnovačama, te da ste odvođenjem djevojaka u tu kuću pomogli i podržali silovanje svjedokinje 186 koje je izvršio vojnik pod pseudonimom DP6.

Međutim, Pretno vijeće nije uvjeren da je J.G., koju ste takode doveli u tu kuću, te noći silovao vojnik s nadimkom "Gaga".

Uz to, Pretno vijeće drži da ste od 2. avgusta 1992. nadalje, vi, Dragoljube Kunarac, silovali svjedokinju 191 svaki put kad ste dolazili u kuću u Trnovačama, dok je DP6 silovao svjedokinju 186 u tom istom periodu. Međutim, nije utvrđeno da ste vi pomagali i podržavali silovanje svjedokinje 186 koje je vršio DP6 u tom periodu zato što nije pokazano da ste vi, osim onda kad ste doveli žene u kuću, bili prisutni dok je DP6 silovao svjedokinju 186, niti da ste mu pružali neku drugu podršku. Nije pokazano da je vaše prisustvo, ili neki vaš čin pomogao ili podstakao DP6 da siluje svjedokinju 186. Nedovoljno čvrsta veza između onoga što se događalo u kući i vašeg povremenog prisustva rastegnula bi pojam "pomaganje i podržavanje" izvan uobičajenih okvira u slučaju ovog konkretnog silovanja, no ta je veza još uvijek dovoljno čvrsta u odnosu na optužbu za porobljavanje.

Pretno vijeće takode nalazi da su svjedokinje 186 i 191 nekoliko mjeseci držane u kući u Trnovačama, gdje ste se prema njima odnosili kao prema svojoj ličnoj svojini i vi i DP6.

Pretno vijeće smatra da su sljedeći elementi od posebne važnosti za krivično djelo porobljavanja:

- (i) činjenica da su djevojke bile zatočene;
- (ii) činjenica da su morale činiti sve što im se naredi, pa tako i kuhati i obavljati kućne poslove;
- (iii) činjenica da ste polagali isključivo pravo na svjedokinju 191, rezervirajući je za sebe;
- (iv) to što su one bile stalno na raspolaganju vama i DP6;
- (v) ostali ponižavajući postupci, na primjer to što ste jednom vojniku pred svjedokinjom 191 rekli da je može silovati za 100 njemačkih maraka; te
- (vi) to što one nisu imale nikakvu stvarnu kontrolu nad svojim životom.

Pretno vijeće je mišljenja da ste vi i DP6 djelovali zajednički, te da ste jedan drugoga pomagali i podržavali u porobljavanju tih žena.

Pretno vijeće, međutim, misli da dokazi nisu dovoljno čvrsti da podupru optužbu za povrede ličnog dostojanstva ni kod svjedokinje 186 ni kod svjedokinje 191.

Pretno vijeće vas stoga proglašava KRIVIM

- po tački 18 optužnice za porobljavanje kao zločin protiv čovječnosti,
- po tački 19 za silovanje kao zločin protiv čovječnosti, te
- po tački 20 za silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, ali da

- **NISTE KRIVI po tački 21 za povrede ličnog dostojanstva kao kršenje zakona i običaja ratovanja.**

Svojim ukupnim postupanjem iskazali ste krajnje nepoštovanje prema dostojanstvu ovih žena i njihovom fundamentalnom ljudskom pravu na seksualno samo-određenje, i to u tolikoj mjeri da vaše postupanje daleko nadmašuje ono što bi se, u nedostatku boljeg izraza, moglo nazvati "prosječnom težinom djela silovanja u vrijeme rata". Zlostavljali ste i uništavali muslimanske žene zbog njihove nacionalnosti, odabirući među njima bilo koju koja bi vam se u nekom času dopala.

Vi ste na bojnopolju bili hrabar vojnik, vaši ljudi su navodno o vama bez razlike imali visoko mišljenje. Tim autoritetom koji ste prirodno imali lako ste mogli zauvijek zaustaviti patnje ovih žena. Zato je vaše učešće u ovom mračnom planu seksualnog izrabljivanja još odbojnije.

Ne samo što ste lično zlostavljali žene i djevojke, nego ste organizovali da ih se prebacuje na druga mjesta, potpuno svjesni da će ih tamo silovati i zlostavljati drugi vojnici.

Ovakvo ponašanje zahtjeva strogu kaznu, primjerenu težini vaših zločina.

Pretno vijeće vas stoga osuđuje, Dragoljube Kunarac, na jedinstvenu kaznu zatvora **u trajanju od 28 godina.**

Kazna počinje teći od danas. Vrijeme koje ste proveli u pritvoru uračunaće vam se u izdržavanje kazne.

Izvolite sjesti.

MOLIM OPTUŽENOG RADOMIRA KOVAČA DA USTANE.

Radomire Kovač, po **tačkama optužnice od 22 do 25** optuženi ste za porobljavanje i silovanje kao zločine protiv čovječnosti, te za silovanje i povrede ličnog dostojanstva kao kršenja zakona i običaja ratovanja.

Na osnovu predloženih dokaza Pretno vijeće nalazi da su optužbe protiv vas dokazane van razumne sumnje, i to kako slijedi :

Na dan 31. oktobra 1992. ili približno tog datuma, četiri djevojke – svjedokinje 87, 75, A.B. i A.S. - prebačene su u vaš stan u zgradi Lepa Brena u Foči. Svjedokinja 75 i A.B. držane su u stanu otprilike jednu sedmicu, tokom kojeg vremena ste se vi prema njima ponašali kao prema vašoj ličnoj svojini i često ih seksualno zlostavljali.

Morale su obavljati kućanske poslove. Higijenski uslovi su za sve djevojke bili užasni i često su morale gladovati, budući da od vas nisu dobivale dovoljno hrane.

Jednom prilikom ste silovali svjedokinju 75 i svjedokinju 87 zajedno i u isto vrijeme puštali muziku na svom stereo uređaju.

Tokom vremena koje su provele u vašem stanu vi ste lično silovali svjedokinju 75 i A.B., a silovali su ih i drugi vojnici. Jednom prilikom je svjedokinja 75 odbila poći sa vojnikom po imenu Slavo Ivanović, kojeg ste vi doveli u stan. Zbog toga ste je ošamarili i umjesto nje poslali 12-godišnju A.B. Nakon otprilike nedjelju dana, predali ste te dvije djevojke drugim srpskim vojnicima koji su ih nastavili silovati. Zatim ste došli u kuću u kojoj su držane otprilike dvije sedmice i pretvarali se da vam ih je žao.

One su nakon toga predane jednoj drugoj grupi vojnika koji su ih nastavili silovati, da bi ih na kraju doveli natrag k vama. Sutradan ste prodali A.B., a svjedokinju 75 dali vojniku sa pseudonimom DP1.

Vi ste, dakle, lično silovali svjedokinju 75 i A.B., te pomagali i podržavali druge vojnike koji su ih silovali, dopuštajući tim vojnicima da dolaze u vaš stan i siluju djevojke, ili ih podstičući da to čine, kao i time što ste djevojke predavali drugim muškarcima, znajući da će ih oni silovati.

Dok su držane u vašem stanu, vi i Jagoš Kostić stalno ste silovali svjedokinju 87 i A.S. Vi ste lično silovali svjedokinju 87, dok je Jagoš Kostić silovao A.S., a katkada bez vašeg znanja i svjedokinju 87, koju ste vi inače «rezervirali» za sebe.

Pretno vijeće stoga primjećuje da nije utvrđeno van razumne sumnje da ste pomagali i podržavali Jagoša Kostića u silovanju svjedokinje 87, budući da dokazi pokazuju da je ta činjenica od vas skrivana.

Nepoznatog datuma u periodu između 31. oktobra 1992. i otprilike 7. novembra 1992., prisilili ste svjedokinju 87, A.S. i A.B. da gole plešu na stolu dok ste ih vi gledali. Međutim, nije utvrđeno van razumne sumnje da je tom prilikom prisutna bila i svjedokinja 75.

Na kraju, 25. februara 1993. ili približno tog datuma prodali ste svjedokinju 87 i A.S. za po 500 njemačkih maraka nekim crnogorskim vojnicima.

U vezi sa tačkom optužnice koja se odnosi na porobljavanje svjedokinja 87 i 75, te A.S. i A.B. Pretresno vijeće smatra da su od osobite važnosti sljedeći elementi:

- (i) to što su djevojke bile zatočene u fizičkom i psihičkom smislu, jer čak i da su uspjele pobjeći iz stana, ne bi imale kamo otići;
- (ii) to što ste prodali svjedokinju 87, A.S. i A.B.;
- (iii) to što ste dali svjedokinju 75 i A.B. drugim vojnicima;
- (iv) zlostavljanje, u obliku batinanja i šamaranja;
- (v) polaganje isključivog prava na svjedokinju 87;
- (vi) loši uslovi života i nedovoljno hrane;
- (vii) činjenica da su morale poslušati svako naređenje i raditi što god im se kaže, pa tako i kuhati i raditi kućanske poslove.

U vezi sa tačkom optužnice koja se odnosi na povrede ličnog dostojanstva počinjene nad svjedokinjama 87 i 75, te A.S. i A.B. Pretresno vijeće je ustanovilo da su od osobite važnosti sljedeći elementi:

- (i) to što ste prisilili djevojke da gole plešu na stolu;
- (ii) batinanje i šamaranje djevojaka;
- (iii) činjenica da su djevojke bile «posuđivane» i prodavane drugim muškarcima;
- (iv) činjenica da ste jednom zajedno silovali svjedokinje 75 i 87, istovremeno puštajući muziku na svom stereo uređaju.

Tokom cijelog tog vremena bili ste svjesni da su te djevojke muslimanske nacionalnosti, što je i bio jedan od glavnih razloga zašto ste ih maltretirali i zlostavljali.

Pretresno vijeće vas, Radomire Kovač, stoga proglašava KRIVIM

- **po tački optužnice 22 za porobljavanje kao zločin protiv čovječnosti,**
- **po tački 23 za silovanje kao zločin protiv čovječnosti,**
- **po tački 24 za silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, te**
- **po tački 25 za povrede ličnog dostojanstva kao kršenje zakona i običaja ratovanja.**

Iako niste proglašeni krivim po tako brojnim tačkama kao optuženi Dragoljub Kunarac, Pretresno vijeće smatra da je vaša krivica gotovo jednako velika kao njegova.

Naročito je strašno i zaslužuje svaku osudu vaše postupanje sa 12-godišnjom A.B., bespomoćnim djetetom prema kojem niste pokazali apsolutno nikakvo sažaljenje, a koju ste seksualno zlostavljali na isti način kao i druge djevojke. Na kraju ste je prodali kao da je predmet, svjesni da to gotovo sigurno znači da će je dalje seksualno zlostavljati i drugi muškarci.

Znali ste da je zbog toga mogućnost da će se ona jednom vratiti majci, sa čijom je neizmjernom tugom Pretresno vijeće bilo suočeno na raspravi, time postala još manja. U vrijeme suđenja, dakle osam godina kasnije, o tom djetetu se još uvijek ništa nije znalo. Postupak prema A.B. najočitiiji je primjer vaše potpune nemoralnosti i izopačenog karaktera.

No, ono što ste uradili drugim djevojkama nije ništa manje strašno. Držali ste ih kao roblje koje pripada vama i Jagošu Kostiću, da biste ih iskoristili kad god to poželite, ili ih dali nekome kome ste željeli iskazati naklonost. Uživali ste u apsolutnoj vlasti koju ste imali nad njihovim životima, što ste savršeno jasno pokazali kad ste ih natjerali da gole plešu na stolu dok ih vi gledate. Nakon što su poslužile svrsi, vi ste ih još i prodali.

Vaše postupanje zaslužuje tešku kaznu.

Pretno vijeće vas stoga, Radomire Kovač, osuđuje na jedinstvenu kaznu **zatvora u trajanju od 20 godina**.

Kazna počinje teći od danas.

Vrijeme koje ste proveli u pritvoru uračunaće vam se u izdržavanje kazne.

Izvolite sjesti.

MOLIM OPTUŽENOG ZORANA VUKOVIĆA DA USTANE.

Zorane Vuković, u **tačkama optužnice od 21 do 24** optuženi ste za mučenje i silovanje, i kao zločine protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Na osnovu predočenih dokaza, Pretno vijeće nalazi da nijedan navod koji je u osnovi ovih tačaka nije dokazan van razumne sumnje.

Pretno vijeće stoga proglašava da NISTE KRIVI po tačkama optužnice 21, 22, 23 i 24.

U **tačkama optužnice od 33 do 36** optuženi ste za mučenje i silovanje, i kao zločin protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Na osnovu predočenih dokaza, Pretno vijeće nalazi da je samo jedan od incidenata na kojima su zasnovane ove optužbe dokazan van razumne sumnje, naime to da ste 14. jula 1992., ili približno tog datuma, lično silovali svjedokinju 50. Vi i još jedan vojnik izveli ste je iz dvorane "Partizan" nakon što ste zaprijetili njezinoj majci da ćete je ubiti ako vam ne kaže gdje joj se kći krije. Majka je pošla da je potraži. Vi ste je zatim odveli u drugu kuću, gdje ste je silovali.

Tada joj je bilo 15 godina i vi ste to znali, što se vidi iz toga što ste joj rekli da biste joj – da nije iste dobi kao i vaša kćerka, kojoj je tada bilo oko 15 godina – uradili mnogo gore stvari.

Pretno vijeće ne prihvata dokaze prema kojima niste bili sposobni za seksualni snošaj zbog povrede u predjelu skrotuma koju ste navodno pretrpjeli.

Pretno vijeće vas stoga, Zorane Vukoviću, proglašava KRIVIM

- **po tački 33 optužnice za mučenje kao zločin protiv čovječnosti,**
- **po tački 34 za silovanje kao zločin protiv čovječnosti,**
- **po tački 35 za mučenje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, te**
- **po tački 36 za silovanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja.**

Dokazi koje je izvelo tužilaštvo u vašem slučaju nisu u dovoljnoj mjeri potkrijepili većinu tačaka kojima vas tereti optužnica, i zbog toga vaša kazna mora biti blaža nego za drugu dvojicu optuženih.

Međutim, Pretno vijeće smatra veoma ozbiljnim to što ste pokazali potpuno odsustvo grižnje savjesti i moralnosti, govoreći o vlastitoj kćeri nakon što ste silovali svjedokinju 50, koja je tada imala samo 15 godina, te se izrugivali njezinoj majci rekavši joj da ste joj mogli uraditi i nešto mnogo gore.

Vaša djela zahtijevaju tešku kaznu.

Pretno vijeće vas stoga osuđuje, Zorane Vukoviću, na jedinstvenu kaznu zatvora **u trajanju od 12 godina**.

Kazna počinje teći od danas. Vrijeme koje ste proveli u pritvoru uračunaće vam se u izdržavanje kazne.

Izvolite sjesti.

Ovime je izrečena presuda Pretnog vijeća.

Sjednica je završena.

Molim da sudije ustanu.

